

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

OBYVATELSTVO

Základem pro údaje o **počtu a struktuře obyvatelstva** jsou výsledky **sčítání lidu, domů a bytů**, která jsou uskutečňována zhruba v desetiletých intervalech. Na tyto výsledky pak průběžně navazují **bilance demografických událostí**, vycházející ze statistických hlášení o sňatcích, narozeních, úmrtích (příčiny smrti jsou stanoveny podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů - 10. revize) a rozvodech. V údajích o demografických událostech jsou obsaženy i sňatky, narození a úmrtí občanů s trvalým bydlištěm na území ČR, které nastaly v cizině. Zdrojem dat o stěhování za občany ČR i cizince je Informační systém evidence obyvatel. Údaje jsou zveřejňovány čtvrtletně v členění do krajů a okresů, (v Praze také do správních obvodů a městských částí), jednou ročně pak i do jednotlivých obcí.

Celkový počet obyvatel zahrnuje všechny osoby, které mají na sledovaném území trvalé bydliště, a to bez ohledu na státní občanství. Od roku 2001 (v návaznosti na sčítání lidu, domů a bytů 2001) údaje zahrnují také cizince s vízy nad 90 dnů (podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců) a cizince s přiznaným azylem (podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu). Od 1. 5. 2004, v návaznosti na tzv. Euronovelu zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, se údaje týkají občanů zemí EU s přechodným pobytem na území ČR a občanů třetích zemí s dlouhodobým pobytem.

Údaje pro intenzitní ukazatele hrubých relativních měr demografických událostí jsou vztaženy na 1 000 obyvatel středního stavu. Obecně vyjadřuje střední stav obyvatelstva počet obyvatel daného území bilancovaný k okamžiku, který byl zvolen za střed sledovaného období. Za střední stav obyvatelstva v kalendářním roce je tedy považován počet obyvatel k 1. 7. sledovaného roku. Střední stav obyvatel za jiná období se zjišťuje jako aritmetický průměr středních stavů příslušných měsíců.

Kojenecká úmrtnost udává počet zemřelých kojenců (do 1 roku věku) připadající na 1 000 živě narozených dětí v příslušném období. Novorozenecká úmrtnost udává počet zemřelých novorozenců (do 28 dnů) připadající na 1 000 živě narozených dětí v příslušném období. Publikované hrubé míry jednotlivých demografických procesů (porodnost, úmrtnost apod.) jsou ovlivněny mimo jiné i věkovou strukturou obyvatelstva příslušného území.

ZAMĚSTNANOST A MZDY

Od roku 2009 došlo ve statistice práce a mezd ke změnám v metodice zjišťování a prezentaci výsledků. **Výsledky jsou publikovány za celou populaci podniků se zvýšeným důrazem na průměrné mzdy zaměstnanců přepočtené na plně zaměstnané**, které zohledňují délku pracovního úvazku.

Od roku 2011 je územní třídění na rozdíl od předchozích let provedeno podle místa skutečného pracoviště zaměstnanců, tzv. pracovištní metodou, která poskytuje pravdivější regionální pohled na trh práce než dříve zveřejňovaná podniková metoda (zařazení celého vykazujícího ekonomického subjektu do kraje, v němž sídlí jeho ústředí).

Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený vyjadřuje přepočet na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou). Do evidenčního počtu zaměstnanců se zahrnují všichni stálí i dočasní zaměstnanci, kteří jsou ke zpravodajské jednotce v pracovním, služebním nebo členském poměru (kde součástí členství je pracovní vztah). Nezahrnují se např. ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (nepracují-li současně v pracovním poměru), učni, osoby pracující pro firmu na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, osoby vykonávající veřejné funkce (např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů, soudci aj.).

Průměrná hrubá měsíční mzda představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd se zahrnují základní mzdy a platy, příplatky a doplátky ke mzdě nebo platu, odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě. Nezahrnují se náhrady mzdy nebo platu za dobu trvání dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény placené zaměstnavatelem.

Jedná se o hrubé mzdy, tj. před snížením o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky.

Podrobnější informace jsou k dispozici na http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/pmz_m

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL

Výběrové šetření pracovních sil je prováděno v náhodně vybraných bytech (0,6 % všech trvale obydlených bytů). Zjištěné údaje jsou převáženy četností jednotlivých věkových skupin mužů a žen.

Do počtu **zaměstnaných** jsou zahrnuty všechny osoby patnáctileté a starší, které během referenčního týdne příslušely mezi zaměstnance, členy produkčních družstev, pracující na vlastní účet, zaměstnavatele či pomáhající rodinné příslušníky.

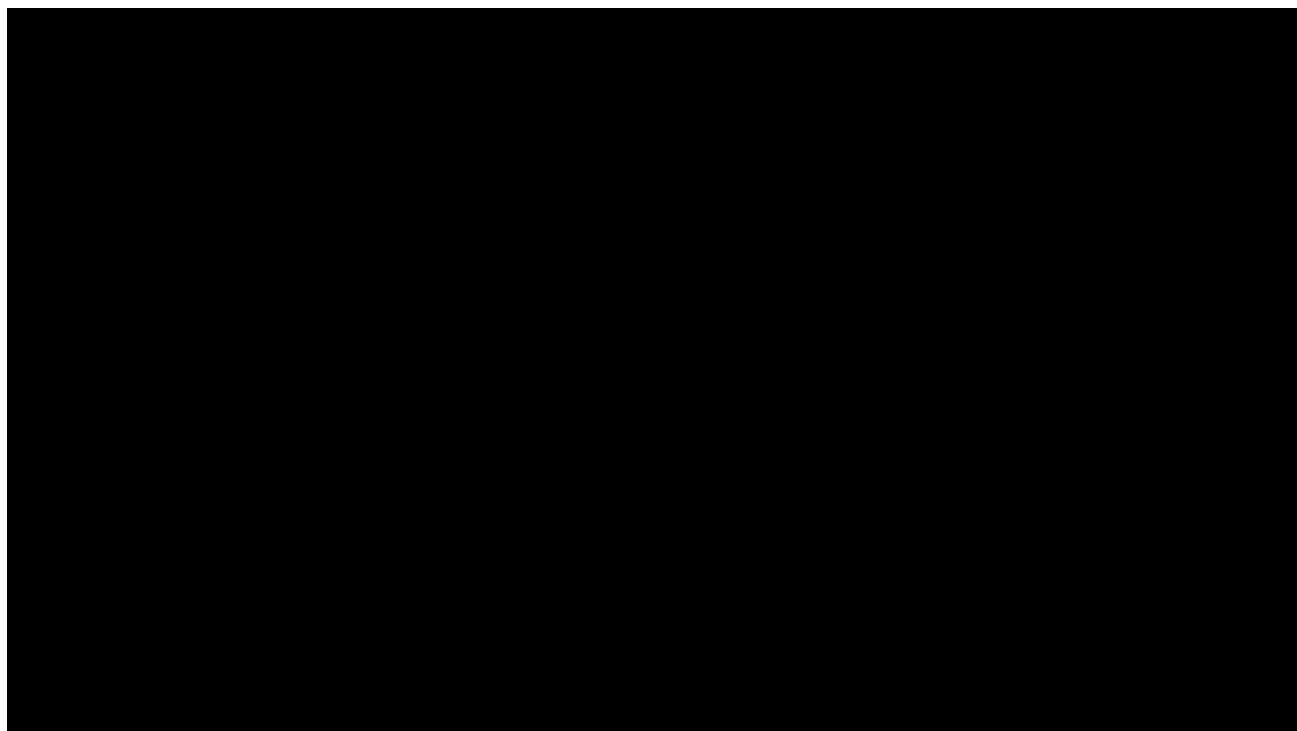
Za **nezaměstnané** se považují všechny osoby patnáctileté a starší, které ve sledovaném období byly bez práce, aktivně ji hledaly a byly připraveny k nástupu do zaměstnání nejpozději do 14 dnů. Za nezaměstnané jsou považováni i ti, kteří již práci našli, ale nástup je stanoven nejpozději do tří měsíců.

Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu všech osob starších patnácti let - udává se v %.

Obecná míra nezaměstnanosti vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle (součet všech zaměstnaných a nezaměstnaných) - udává se v %.

Pro všechny charakteristiky výběrového šetření je možné konstruovat **95% interval spolehlivosti**, tedy interval, v němž s 95% pravděpodobností leží skutečná hodnota odhadované charakteristiky. Velikost intervalu spolehlivosti pro odhad základních charakteristik je zřejmá z následující tabulky.

Intervaly spolehlivosti (95%) pro odhad počtu zaměstnaných v NH,
nezaměstnaných a měr nezaměstnanosti (4. čtvrtletí 2011)

NEZAMĚSTNANOST (PODLE ÚDAJŮ MPSV)

Údaje o **nezaměstnanosti** jsou převzaty z informačního systému Ministerstva práce a sociálních věcí (podle evidence úřadů práce). Neumístění uchazeči o práci jsou občané trvale bydlící na příslušném území, kteří nejsou v pracovním nebo obdobném vztahu k zaměstnavateli, ani nevykonávají samostatnou výdělečnou činnost a požádali úřad práce o zprostředkování vhodného zaměstnání.

Míra registrované nezaměstnanosti se vypočte jako podíl vyjádřený v procentech, kde v čitateli je počet dosažitelných, neumístěných uchazečů o zaměstnání, občanů ČR a občanů EU (EHP), vedených úřady práce podle bydliště uchazeče ke konci sledovaného měsíce. Jedná se o evidované nezaměstnané, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání a při nabídce vhodného pracovního místa mohou do něj bezprostředně nastoupit (nejsou ve vazbě, ve výkonu trestu, nepobírají peněžitou pomoc

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

v mateřství, hmotné zabezpečení po dobu mateřské dovolené, nejsou v pracovní neschopnosti, nejsou zařazeni do rekvalifikačních kurzů a nevykonávají krátkodobé zaměstnání). Jmenovatel tvoří pracovní síla, tj. počet zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrového šetření pracovních sil (VŠPS - klouzavý průměr posledních čtyř čtvrtletí) + počet pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP (klouzavý průměr posledních 12-ti měsíců) a cizinců s platným živnostenským oprávněním (klouzavý průměr za poslední 2 pololetí) + přesná evidence registrovaných – dosažitelných, neumístěných uchazečů o zaměstnání, občanů ČR a občanů EU (EHP), vedená úřady práce podle bydliště uchazeče.

ORGANIZAČNÍ STATISTIKA

Datovým zdrojem pro **organizační statistiku** je Registr ekonomických subjektů (dále jen RES). RES je veřejným seznamem, který vytváří a spravuje ČSÚ na základě zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě ve znění pozdějších předpisů.

V RES jsou evidovány **právnícké osoby** včetně organizačních složek státu (které jsou účetní jednotkou) a **fyzické osoby**, které mají postavení podnikatele. RES je průběžně aktualizován daty z obchodního rejstříku, živnostenských úřadů, z administrativních zdrojů a ze statistických zjišťování. Registr se využívá zejména ve státní statistické službě ke stanovení okruhu zpravodajských jednotek pro jednotlivá statistická zjišťování.

Obchodní společnosti zahrnují veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti, akciové společnosti, Evropská hospodářská zájmová sdružení a Evropské společnosti. **Družstva** zahrnují i družstevní podniky. **Fyzické osoby** zahrnují soukromé podnikatele podnikající dle živnostenského zákona, fyzické osoby provozující jinou podnikatelskou činnost podle zvláštních předpisů, zemědělské podnikatele – fyzické osoby a samostatně hospodařící rolníky zapsané v obchodním rejstříku.

Členění RES **podle převažující činnosti** odpovídá sekcím a oddílům klasifikace ekonomických činností CZ-NACE. Členění podle zařazení subjektů do institucionálních sektorů (pouze roční data) vychází z Číselníku institucionálních sektorů a subsektorů.

STAVEBNÍ OHLÁŠENÍ A POVOLENÍ

Údaje o **vydaných stavebních ohlášeních a povoleních** (SOP) jsou zpracovány na základě výkazů předkládaných jednotlivými stavebními úřady, odbory dopravy a životního prostředí krajských úřadů, pověřených obecních úřadů a újezdními úřady. Stavební ohlášení a stavební povolení odpovídají zákonu č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) se stanovením závazných podmínek pro provedení a užívání stavby. **Orientační hodnota staveb** zahrnuje celkové náklady včetně technologie (v běžných cenách) vynaložené na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu.

Nová výstavba představuje zcela novou konstrukci, nové stavební dílo. Změnami dokončených staveb se rozumí nástavby, jimiž se stavby zvyšují, přístavby, jimiž se stavby půdorysně rozšiřují a které jsou vzájemně provozně propojeny s dosavadní stavbou, dále vestavby, tj. stavební úpravy, při nichž se zachovává vnější půdorysné i výškové ohraničení stavby.

Stavbami na ochranu životního prostředí se rozumí stavební akce k ochraně čistoty vod, ovzduší, klimatu, přírody a půdy, akce k ekologickému nakládání s odpady a k omezení působení fyzikálních faktorů na životní prostředí.

BYTOVÁ VÝSTAVBA

Údaje o **bytové výstavbě** jsou zpracovány z měsíčního statistického výkaznictví, ke kterému mají výkaznickou povinnost stavební úřady. Zahrnují celou bytovou výstavbu na území (včetně nástaveb, vestaveb a přístaveb), kterou vznikají nové byty. Nejsou zahrnuty byty vzniklé změnou účelu užívání bez stavebních úprav. Údaje jsou zpracovány územní metodou a relevantní k území krajů i okresů.

Bytem se rozumí místnost nebo soubor místností, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k bydlení a mohou svému účelu sloužit jako samostatné bytové jednotky. **Byty zahájené** (ohlášené i povolené) jsou takové, na které bylo ve sledovaném období podáno stavební ohlášení o provedení jednoduchých staveb podle §104 odst. 2, písmeno a) až d) nebo vydáno stavební povolení podle §115 se závaznými podmínkami pro provedení a užívání stavby ve smyslu stavebního zákona. **Byty dokončené** jsou byty v dokončených budovách, které vyžadovaly stavební ohlášení nebo povolení anebo byla stavba

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

prováděna na podkladě veřejnoprávní smlouvy (§116) nebo certifikátu vydaného autorizovaným inspektorem (§117) a lze je užívat na základě oznámení stavebnímu úřadu (§120) nebo kolaudačního souhlasu (§122).

ZEMĚDĚLSTVÍ

Statistické zjišťování o **výrobě masa** je prováděno měsíčně výkazem, který předkládají všichni provozovatelé jatek, vč. ekonomických subjektů porážejících jatečná zvířata z vlastního výkrmu. Soubor zpravodajských jednotek je tvořen na základě seznamu provozních jatek, sanitních jatek a porážkových míst podle evidence Státní veterinární správy. Porážky zahrnují všechna jatečná zvířata bez ohledu na to, zda jsou tuzemského původu nebo byla dovezena ze zahraničí. Nutné porážky jsou započítány do jatečné hmotnosti v případě, že maso je použito pro lidskou spotřebu. Výroba masa celkem zahrnuje výrobu hovězího, telecího, vepřového, skopového (včetně kozího) a koňského masa.

Kapitolu doplňuje tabulka s nejaktuálnější zjištěnými daty **z rostlinné výroby (s výjimkou 1. čtvrtletí)**. **Podrobné metodické vysvětlivky k těmto tabulkám jsou uvedeny v příslušných speciálních publikacích ČSÚ.**

PRŮMYSL

Údaje jsou publikovány za podnikatelské subjekty s převažující průmyslovou činností **se 100 a více zaměstnanci** a zjišťovány podnikovou metodou, tedy za podniky **se sídlem na příslušném území** včetně jejich závodů a provozoven v jiných krajích. Vzhledem k nižší relevantnosti k příslušnému území nejsou údaje již dále členěny do okresů. V kategorii 100 a více zaměstnanců je zjišťování úplné.

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy jsou uvedeny v základních běžných cenách, které fakturuje výrobce kupujícímu a jsou vedeny na účtech 601 a 602.

Průměrný počet zaměstnanců za měsíc se počítá jako součet počtu fyzických osob v jednotlivých dnech sledovaného měsíce (včetně dnů pracovního klidu a pracovního volna), který se dělí počtem všech kalendářních dnů měsíce.

Průměrná hrubá měsíční mzda představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd se zahrnují základní mzdy a platy, příplatky a doplátky ke mzdě nebo platu, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě. Nezahrnují se náhrady mzdy nebo platu po dobu prvních 21 kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti (karantény) placené zaměstnavatelem.

Jedná se o hrubé mzdy, tj. před snížením o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky.

STAVEBNICTVÍ

Údaje jsou publikovány za podnikatelské subjekty s převažující stavební činností (oddíl 41, 42 a 43 klasifikace CZ-NACE) **s 50 a více zaměstnanci**. Subjekty jsou územně zařazeny podle **kraje sídla podniku**.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách zahrnuje všechny stálé a dočasné zaměstnance, kteří jsou v pracovním poměru sledovaných podniků. Mzdy jsou uváděny v hrubých částkách.

Stavební práce jsou zejména práce na výstavbě, přestavbě, rozšíření, obnově, opravách a údržbě stálých i dočasných budov a staveb. Zahrnují i montážní práce stavebních konstrukcí a hodnotu zabudovaného materiálu a konstrukcí. **Základní stavební výroba ZSV** představuje objem stavebních prací, které jednotka provedla pracovníky zahrnutými do jejího evidenčního stavu včetně produktivní práce učňů a objemu stavebních prací na vlastním hmotném investičním majetku.

Pozemní stavitelství zahrnuje veškeré stavební práce provedené na pozemních stavbách v tuzemsku, tj. výstavbu bytových a nebytových budov a specializované stavební činnosti.

Inženýrské stavitelství zahrnuje veškeré práce provedené na inženýrských stavbách (výstavba silnic a železnic, výstavba inženýrských sítí a ostatních staveb jako např. vodních děl).

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

CESTOVNÍ RUCH

Údaje o kapacitách hromadných ubytovacích zařízení a jejich návštěvnosti vycházejí z pravidelného měsíčního a čtvrtletního šetření.

Hromadná ubytovací zařízení jsou zařízení, která pravidelně (nebo nepravidelně) poskytují přechodné ubytování hostům. Mezi hromadná ubytovací zařízení patří hotely, penziony, turistické ubytovny, chatové osady, kempy a ostatní ubytovací zařízení (např. léčebné lázně, rekreační zařízení podniků, školící střediska).

Hotel je ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty s různým rozsahem poskytovaných služeb (podle třídy). Penzion je ubytovací zařízení s nejméně 5 pokoji pro hosty s omezenějším rozsahem a nižší úrovní poskytovaných služeb. Kemp je ubytovací zařízení pro přechodné ubytování ve vlastním zařízení hostů, případně i v ubytovacích objektech provozovatele. Chatová osada je ubytovací zařízení pro přechodné ubytování hostů výhradně v ubytovacích objektech provozovatele.

Host v ubytovacím zařízení je každá osoba (včetně dětí a kromě personálu a majitelů ubytovacího zařízení), která použila služeb ubytovacího zařízení k přechodnému ubytování. Mezi hosty se nezapočítávají osoby, které používají služeb ubytovacího zařízení pro přechodné ubytování za účelem zaměstnání či řádného studia. Doba pro přechodné ubytování, kdy lze hosta považovat za účastníka cestovního ruchu, nesmí být delší než 1 rok. Za **rezidenta** se považuje osoba, která má trvalý (stálý) pobyt v České republice. Může to tedy být občan České republiky i cizí státní příslušník trvale žijící na území České republiky. **Nerezidentem** je pak osoba, která trvale žije v jiné zemi (včetně občanů České republiky trvale žijících v cizině).

Výběrové šetření cestovního ruchu (VŠCR) je zdrojem údajů o výjezdovém a domácím cestovním ruchu našich rezidentů. Údaje o výjezdovém a domácím cestovním ruchu se zjišťují u všech členů domácnosti, kteří jsou dotazováni na cesty, jež uskutečnili ve sledovaném období za účelem trávení volného času. Delší cestou se rozumí cesta za účelem trávení volného času a rekreace, při které osoba alespoň 4x za sebou přenocovala mimo své obvyklé prostředí, v případě kratší cesty osoba přenocovala mimo své obvyklé prostředí alespoň 1x a nejvíce 3x.

CENY

Spotřebitelské ceny jsou průměrné ceny vybraných druhů zboží a služeb (cenových reprezentantů) za kraje v posledním měsíci sledovaného čtvrtletí. Jejich uspořádání v legendě vychází ze struktury spotřebního koše platného od roku 2007.

Ceny zemědělských výrobků jsou zjišťovány v síti vybraných zemědělských výrobců. Jsou to převážně nominální ceny vybraných zemědělských výrobků podle hlavních (specifikovaných) jakostí. Průměrné měsíční ceny jsou prostým aritmetickým průměrem z cen jednotlivých významných kontraktů, které byly realizovány v období kolem středu sledovaného měsíce.

Index spotřebitelských cen je počítán na základě zjištěných cen zboží a služeb za vybrané zpravodajské jednotky pomocí Laspeyresova vzorce. Vývoj spotřebitelských cen (životních nákladů) se sleduje na spotřebních koších souboru vybraných druhů zboží a služeb placených obyvatelstvem. Indexy spotřebitelských cen jsou uvedeny v rozsahu 12 oddílů klasifikace konečné spotřeby domácností CZ-COICOP (Classification of individual Consumption by Purpose). Od ledna 2010 jsou indexy spotřebitelských cen počítány na aktualizovaných vahách. Váhy vycházejí z výdajů domácností statistiky národních účtů v roce 2008. Podíly cenových reprezentantů v jednotlivých skupinách odpovídají struktuře výdajů domácností ze statistiky rodinných účtů v roce 2005. Základním cenovým obdobím jsou průměrné ceny z prosince 2009. Od roku 2010 je indexním základem rok 2005.

Indexy cen výrobců jsou počítány na základě cen za výběrové soubory reprezentantů a vybrané zpravodajské jednotky agregací jednoduchých indexů cen reprezentantů do úhrnů pomocí výpočetního vzorce typu Laspeyres. Pro výpočet se používají stálé váhy z roku 2005. V rámci komplexní revize, která probíhala za jednotlivé cenové okruhy v průběhu roku 2006, byly revidovány váhové systémy, výběry reprezentantů a zpravodajských jednotek (respondentů).

Průměrné ceny vybraných výrobků průmyslových výrobců jsou sledovány ve státním statistickém výkaze ve vybraných podnicích za vybrané výrobky potravinářského průmyslu. V průběhu roku 2004 byla provedena aktualizace souboru výrobků a výrobců a zavedení výpočtu váženého aritmetického průměru. Aktualizace váhového schématu je prováděna na podkladě tržeb v tuzemsku vždy v lednu. Od ledna 2009 se přešlo na sledování podle klasifikace CZ-CPA, která nahradila dřívější SKP.

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY

KRIMINALITA

Údaje o kriminalitě a dopravních nehodách byly převzaty z podkladů Policejního prezidia ČR.

Data o zjištěných a objasněných trestných činech zahrnují také trestné činy na železnici a trestné i činy evidované službou cizinecké policie. Objasněné trestné činy zahrnují trestné činy spáchané a vyřešené ve vykazovaném období.

Obecná kriminalita zahrnuje násilné trestné činy, mravnostní trestné činy, majetkové trestné činy, podvody a zpronevěry, ostatní majetkové a ostatní kriminální trestné činy. **Hospodářská kriminalita** zahrnuje především trestné činy v obchodních a finančních vztazích.